

JURNALİSTİKA İSTİQAMƏTİ

ABİTURIYENTLƏRİN YAZACAQLARI İNŞAYA (ESSEYƏ) VERİLƏN TƏLƏBLƏR

Hörmətli abituriyentlər!

Jurnalistika ixtisasına qəbul olunmaq üçün III ixtisas qrupu üzrə test imtahanı vermiş, müsabiqə şərtini ödəyən və sorğu vərəqi dolduraraq qeydiyyatdan keçmiş abituriyentlər qabiliyyət imtahanı mərhələsində təqdim olunmuş üç mövzudan ixtiyari birini seçməklə inşa (esse) yazacaqlar. İnşa (esse) abituriyentin imtahan verdiyi bölməyə uyğun olaraq Azərbaycan və ya rus dilində yazılmalıdır.

İnşa (esse) abituriyentin seçmiş mövzu üzrə öz nöqtəyi-nəzərini əsaslandırılmış şəkildə ifadə etdiyi müstəqil, yaradıcı yazı işidir. Abituriyentlərə ictimai-siyasi, iqtisadi, mədəni həyat sahələrinə aid, həmçinin respublikamız, görkəmli şəxsiyyətlər, təhsil, ixtisas seçimi, ətraf mühit, mənəviyyat və eləcə də bütün bəşəriyyəti düşündürən qlobal problemlər haqqında müstəqil mühakimə yürütmək və əsaslandırmaq bacarığını nümayiş etdirməyə imkan verən sərbəst mövzular təklif olunur.

İnşanı (esseni) yazarkən abituriyent:

- səliqəli, oxunaqlı və aydın xətlə yazılmalı;
- öz fikirlərini aydın və savadlı şəkildə ifadə etməli;
- mövzunun mahiyyətini açmalı və dolğun əhatə etməli;
- yazının tərkib hissələri (giriş, əsas hissə və nəticə) arasında məntiqi rabitə yaratmalı, abzaslarla fərqləndirməli və fikirlərini məntiqi ardıcılıqla ifadə etməli;
- ictimai-siyasi problemlərə yaxşı bələd olduğunu nümayiş etdirməli;
- ictimai-siyasi problemləri təhlil etmə, ümumiləşdirmə və məntiqi nəticə çıxarma qabiliyyətini nümayiş etdirməli;
- fikir və düşüncələrini anlaşıqlı, məntiqi, rabitəli və aydın surətdə, ədəbi dilin normalarına (qrammatika, orfoqrafiya, durğu işarələrinin işlənməsi qaydalarına) uyğun olaraq ifadə etməli, öz fikir və mühakimələrini əsaslandırmaq üçün mövzuya uyğun 3 və daha çox sitat, iqtibas, nümunə və faktlardan (tarixi hadisələr, bədii parçalar, həyat hadisələri və s.) istifadə etməlidir.

Yazı işinin qiymətləndirilməsi zamanı inşanın məzmununu, yazı savadı və həmçinin aşağıdakı meyarlar nəzərə alınır:

- İnşa yazı (esse) 2–4 səhifə (ən azı 2 səhifə və ya 420 söz) həcmində olmalıdır.
- verilmiş mövzunun başa düşülməsi, mövzu üzrə

material, əsas fakt və hadisələr haqqında məlumata malik olunması;

- abituriyentin mövzuya orijinal yanaşması, öz nöqtəyi-nəzərini əsaslandırılmış şəkildə ifadə etmək bacarığı, mövzunun əhatə olunma səviyyəsi, fikirlərin aydın və anlaşıqlı ifadə olunması;
- çıxarılan nəticələrin məntiqi və əsaslandırılmış olması;
- yazı üslubunun orijinallığı, dilin zənginliyi, obrazlılığı və səlisliyi, savadlılıq səviyyəsi;
- yazı işinin ədəbi dilin fonetik (orfoqrafiya və durğu işarələri), qrammatik və leksik normalarına tam riayət edilməklə yazılması.

Yazı işi yuxarıdakı meyarlar nəzərə alınmaqla “məqbul” və ya “qeyri-məqbul”la qiymətləndirilir.

“Qeyri-məqbul” qiyməti mövzunun zəif əhatə olunduğu və ya heç əhatə olunmadığı, abituriyentin mövzunu səthi bildiyini və ya heç bilmədiyini aşkara çıxaran, seçilmiş mövzuda yazılmayan, mətnin hissələri arasında məntiqi əlaqənin pozulduğu, abituriyentin özü haqqında hər hansı məlumat yazdığı və ya işarə vurduğu, 8 və daha çox dil və nitq səhvi olan yazılara verilir.

Yazı işində abituriyentlərin özləri haqqında hər hansı məlumat (ad, soyad, ata adı, baba adı, məktəb adı, müəllim adı, yaşayış yeri və s.) yazması və ya özlərini tanıtmaqla bağlı hər hansısa işarə vurması qadağandır. Belə hala yol vermiş abituriyentlərin yazı işləri “sıfır” balla qiymətləndirilir. Seçdiyi mövzudan fərqli mövzuda, həmçinin 1 səhifədən (190 sözdən) az həcmdə yazılmış inşalar da “sıfır” balla qiymətləndirilir.

Qeyd: İmtahanın müddəti 2 saat 30 dəqiqədir.

Abituriyentlərə təklif olunaq inşa mövzuları

1. Müstəqilliyimiz əbədidir
2. Azərbaycanın dövlət rəmzləri
3. Mən Azərbaycan vətəndaşıyam
4. Azərbaycan mənim Vətənimdir
5. Heydər Əliyev ümummilli liderimizdir
6. Ölkəmizdə dövlət dili Azərbaycan dilidir
7. “Hər bir Azərbaycan vətəndaşı, hər bir azərbaycanlı öz ana dilini, dövlət dilini mükəmməl bilməlidir!” (H.Əliyev)
8. 1 Avqust Azərbaycan əlifbası və Azərbaycan dili günüdür
9. İnternetdən istifadə sənə nə verir?
10. Hansı sənət yaxşıdır?
11. Azərbaycanın gələcəyi haqqında düşüncələrim
12. Sevdiyim fənn
13. Necə insan olmaq istərdim?

14. Mən həkim olsa idim ...
15. Mən millət vəkili olsa idim ...
16. Dostuma məktub
17. Xalqımızın milli bayramı – Novruz
18. Azərbaycanın təbiəti
19. Əsl dost necə olmalıdır?
20. Kitab dostumuz və məsləhətçimizdir
21. Şəxsi kitabxanam
22. Təhsil uğurlu gələcəyə aparan yoldur
23. Sevdiyim qəzet (və ya jurnal)
24. Musiqi ruhumuzun qidasıdır
25. Sözün qüdrəti
26. Peşə seçiminin insan həyatında rolu
27. Həyatda necə uğur qazanmaq olar?
28. Cəmiyyət üçün faydalı insan necə olmalıdır?
29. Sevdiyim bədii əsər
30. Sevdiyim yazıçı (şair)
31. Müasir gəncliyin gündəlik qaygıları
32. Milli Qəhrəmanlarımız
33. Xoşbəxtliyi nədə görürəm?
34. Milli adət-ənənələrimiz
35. Müasir gəncliyin vəzifələri
36. Keçmişimiz, bu günümüz və gələcəyimiz
37. Azərbaycan gənci müstəqil dövlətimizin fəal qurucusu olmalıdır
38. "Bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməz!" (M.Ə.Rəsulzadə)
39. Mübariz İbrahimov gəncliyə nümunədir
40. Tarixdə iz qoyan şəxsiyyətlər
41. Sevdiyim tarixi şəxsiyyət
42. Müasirlərimi necə görmək istərdim?
43. Vətənə xidmətin əhəmiyyətini nədə görürəm?
44. Şəhid abidəsi önündə
45. 20 Yanvar – xalqımızın qan yaddaşı
46. "Şəhidlər xiyabanı"nı ziyarət edərkən düşündüklərim
47. Xocalı faciəsi insanlıq əleyhinə cinayətdir
48. Qarabağla bağlı bildiklərim
49. Müəllim və şagird arasında münasibətlər necə olmalıdır?
50. Sağlam bədəndə sağlam ruh olar
51. Neftimiz sərvətimizdir
52. Gənclərin cəmiyyətdə rolunu artırmaq üçün nələri təklif edərdim?
53. "Əkinçi" ilə başlanan milli mətbuatımız
54. Gələcəyimi necə görürəm?
55. Mətbuat azadlığı nədir?
56. Tariximizin şanlı səhifəsi – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti
57. Ən çox izlədiyim televiziya kanalı
58. Sevdiyim jurnalist
59. Tanınmış Azərbaycan jurnalistləri
60. Şəhid jurnalistlər
61. İzlədiyim xəbər saytları
62. Oxuduğum sonuncu əsər
63. İnformasiyanın həyatımızda rolu
64. Özümdə hansı xarakter xüsusiyyətlərini tərbiyə etmək istəyirəm?
65. Həyatımızda kitabların rolu
66. Konstitusiyamız
67. Sevdiyim idman növü
68. Namus və vicdan mövzusunda düşüncələrim
69. Valideynlə övlad arasında münasibətlər necə olmalıdır?
70. İnsan həyatında biliyin rolu
71. Müasir insan necə olmalıdır?
72. Əsl vətəndaş necə olmalıdır?
73. Mərhəmətli olmaq nə deməkdir?
74. Azad insan olmaq nə deməkdir?
75. Təbiətin həyatımızda rolu
76. Faydalı insan odur ki ...
77. Əgər prezident olsa idim ...
78. Necə bir qəzet yaratmaq istərdim?
79. Müasir televiziya kanallarında ən çox sevdiyiniz proqramlar
80. Jurnalist peşəsi və sosial məsuliyyət
81. Jurnalistikani nəyə görə "dördüncü hakimiyyət" adlandırırlar?
82. KİV və ictimai rəy
83. Müasir jurnalistikada şərəf və ləyaqətin müdafiəsi problemi
84. Şəhərimin (kəndimin) tarixi
85. Jurnalist olsam, hansı mövzularda yazacağam?
86. Əgər gənclər üçün telekanal yaratsam ...
87. Hamının oxumalı olduğu kitab
88. "Hər bir insan bütün insanlar qarşısında hamıya və hər şeyə görə məsuliyyət daşıyır." (F.M.Dostoyevski)
89. Yazacağım oçerkə kimi qəhrəman seçərdim?
90. Mənim ictimai mövqeyim
91. Zərərli vərdislər
92. Tolerantlıq nə deməkdir?
93. Müasir məktəbin problemləri
94. Gənclər siyasəti və KİV
95. Müasir cəmiyyətin mədəniyyəti
96. KİV-də sağlam həyat tərzinin təbliği
97. Bəşəriyyətin əsas global problemləri
98. Qocalara hörmət edək, özümüz də qocalacağıq
99. Əsl ziyalı necə olmalıdır?
100. "İnsan dünyada varlı olmaq üçün yox, xoşbəxt olmaq üçün yaşayır" (F.Stendal)
101. Müasirlərim haqqında düşüncələrim
102. Uğurlu insan olmaq nə deməkdir?
103. Jurnalistin əsas keyfiyyətləri
104. Müasir dünyada jurnalistikanın rolu
105. Jurnalistin peşə etikasını necə başa düşürəm?
106. Jurnalist peşəsi məni hansı cəhətlərinə görə cəlb edir?

107. Jurnalistika mədəniyyətə necə təsir göstərir?
108. Müasir həyatımızda internetin rolu
109. İnsanlar televiziya xəbərlərinə nəyə görə baxırlar?
110. Radio və televiziya faydalı verilişlər
111. Jurnalistikada ən çox xoşladığım mövzular
112. Mətbuat azadlığını necə başa düşürəm?
113. Müasir jurnalist necə olmalıdır?
114. Sevdiyim qəhrəman
115. "Sağlığında qiymət verin insanlara..."
(C.Novruz)
116. "Yurdum, yuvam, məskənimdən...
Azərbaycan!" (S.Vurğun)
117. Sevimli ədəbi qəhrəmanım
118. Mənim üçrəngli bayrağım
119. Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir
120. Mən Vətənimin inkişafına hansı töhfəni
verməyə hazırım
121. Xarici ölkədə yaşayan yaşdığımı məktubumda
ölkəmiz haqqında nə yazdım?
122. Azərbaycan bütün dünya azərbaycanlılarının
vətənidir
123. Azərbaycanın inkişafında neftin rolu
124. Azərbaycanın inkişafında qeyri-neft
sektorunun rolu
125. Sevdiyim bayram
126. Sevdiyim bəstəkar
127. Doğma şəhərimi (kəndimi) gələcəkdə necə
görmək istərdim?
128. Bakı Azərbaycanın paytaxtıdır
129. Əcnəbi turistə doğma Vətənimiz haqqında nə
söyləyərdim?
130. Təbiəti qorumaq borcumuzdur
131. Azərbaycanın təbii sərvətləri
132. Ətraf mühitin qorunması sağlamlığın rəhnidir
133. Ana müqəddəs varlıqdır
134. Yaşlılara və uşaqlara qayğı göstərmək mənəvi
borcumuzdur
135. Həyatın mənasını nədə görürəm?
136. İnsan nəyə görə qanunlara riayət etməlidir?
137. "Düzlük ən yaxşı siyasətdir" ifadəsi nə
deməkdir?
138. İnsan əməlləri ilə tanınır
139. Uğura aparıcı yol zəhmətdən keçir
140. "Kitabi-Dədə Qorqud" yurdumuzun tarixi
salnaməsidir
141. Cəmiyyətin inkişafında liderlərin rolu
142. Xalqımız sülh tərəfdarıdır
143. Çiçəklənən Azərbaycan
144. Dostu qazanmaq çətin, itirmək asandır
145. Xeyirxahlıq nəcib insani keyfiyyətdir
146. Əsl insan hansı keyfiyyətlərə malik olmalıdır?
147. Azərbaycanın görməli yerləri
148. Ana dilimizi sevmək və qoruyaraq
149. Azərbaycan sərkərdələri haqqında bildiklərim
150. İdmanın insan həyatı üçün əhəmiyyəti
151. Ölkəmizdə turizm
152. Təhsilin cəmiyyətin inkişafında rolu
153. Jurnalistikanın hansı sahəsi məni daha çox
cəlb edir?
154. Xeyriyyəçilik gözəl əməldir
155. "Vətən mənə oğul desə, nə dərdim, Məmir
olub, qayasında bitərdim." (M.Araz)
156. "Vətənçin yaşayan, vətənçin ölən, Səmimi bir
insan nə bəxtiyardır!" (M.Müşfiq)
157. "Qüvvət elmdədir, başqa cür heç kəs, Heç kəsə
üstünlük eyləyə bilməz." (N.Gəncəvi)
158. "Könlümün sevgili məhbubu mənim,
Vətənimdir, vətənimdir, vətənim..." (A.Səhhət)
159. "Bilikli adamlar uzağı görər, cahilin zəhməti
hədərdir, hədərdir." (N.Gəncəvi)
160. "Hər uca rütbədən biliniz fəqət, alimin rütbəsi
ucadır əlbət." (N.Gəncəvi)
161. Yaxşı bir film çəkmək üçün hansı amillər
olmalıdır? Fikirlərinizi əsaslandırın.
162. Müasir texnologiya həyatı daha da
rahatlaşdırıb, yoxsa həyat sadə texnologiyalarla
daha yaxşı idi? Fikirlərinizi əsaslandırın.
163. İnternet vasitəsilə insanlar bir-birinə daha çox
yaxınlaşıblar, yoxsa uzaqlaşmışlar? Fikirlərinizi
əsaslandırın.
164. Təhsil hər bir ölkənin inkişafında ən mühüm
amildir. Bu fikirlə bağlı razı olduğunuz və razı
olmadığınız məqamları yazın. Fikirlərinizi
əsaslandırın.
165. "Xarici dil uşaqlara bağçadan öyrədilməyə
başlanılmalıdır" fikri ilə bağlı razı olduğunuz və
razı olmadığınız məqamları yazın. Fikirlərinizi
əsaslandırın.
166. Uşaqların hər gün kompüter ilə məşğul olmasının
onlara müsbət təsirindən daha çox mənfi təsiri ola
bilir. Bu fikirlə bağlı razı olduğunuz və razı
olmadığınız məqamları yazın. Fikirlərinizi
əsaslandırın.
167. "Televiziya verilişlərini izləmək uşaqlar üçün
faydalı deyil" fikri ilə bağlı razı olduğunuz və razı
olmadığınız məqamları yazın. Fikirlərinizi
əsaslandırın.
168. "Üz-üzə ünsiyyət telefon, sosial şəbəkələr
(Facebook, Twitter, WhatsApp və s.), məktub,
elektron məktub (e-mail) və s. kimi ünsiyyət
vasitələrindən daha yaxşıdır" fikri ilə bağlı razı
olduğunuz və razı olmadığınız məqamları yazın.
Fikirlərinizi əsaslandırın.
169. "Müasir texnologiyalar vasitəsilə şagirdlər daha
çox məlumat əldə edə bilir və daha sürətlə
öyrənirlər" fikri ilə bağlı razı olduğunuz və razı
olmadığınız məqamları yazın. Fikirlərinizi
əsaslandırın.

170. “Televiziya, qəzet, jurnal və digər media vasitələri ictimai xadimlər və hadisələrdən daha çox sənətçilərin həyatına diqqət yetirirlər” fikri ilə bağlı razı olduğunuz və razı olmadığımız məqamları yazın. Fikirlərinizi əsaslandırın.
171. Valideynlər ən yaxşı müəllimlərdir” fikri ilə bağlı razı olduğunuz və razı olmadığımız məqamları yazın. Fikirlərinizi əsaslandırın.
172. “Kitab oxumaq kinoya baxmaqdan daha maraqlıdır” fikri ilə bağlı razı olduğunuz və razı olmadığınız məqamları yazın. Fikirlərinizi əsaslandırın.
173. Əgər siz beynəlxalq sərgiyə dövlətimizi təmsil edən bir şey göndərməli olsanız, nə seçərdiniz? Niyə? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
174. Xalqımızın hansı adətini digər xalqların da qəbul etməsini istəyərdiniz? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
175. Əgər siz yeni bir şey ixtira etsə idiniz, bu nə ilə bağlı olardı və nəyi ixtira edərdiniz? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
176. Əgər siz bir şirkətin müdiri olsa idiniz, hansı xüsusiyyətlərə malik işçiləri işə götürərdiniz? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
177. Əgər sizin tarixin müəyyən bir dövrünə qayıtmaq imkanınız olsa idi, bu hansı dövr olardı? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
178. İnsanlar fərqli metodlarla öyrənirlər: işləməklə, oxumaqla, dinləməklə və s. Öyrənmək üçün bu yollardan hansı sizin üçün ən yaxşıdır? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
179. İnsana verilən ən gözəl hədiyyə nə ola bilər? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
180. Bəzi insanlar qrup halında səyahət etməyi sevirlər, bəziləri isə təklikdə. Siz hansına üstünlük verirsiniz? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
181. Bəzi şagirdlər qrup halında təhsil almağı sevirlər, bəziləri isə fərdi. Siz hansına üstünlük verirsiniz? Seçiminizi izah etmək üçün konkret faktlar və dəlillər gətirin.
182. İnsanlar müxtəlif zamanlarda fərqli səbəblərlə musiqiyə qulaq asırlar. Bəs nəyə görə musiqi dinləmək bu qədər vacib sayılır? Fikirlərinizi dəlillərlə əsaslandırın.
183. Bəzi insanlar dost seçərkən özlərindən fərqli dost seçirlər, bəziləri isə özlərinə oxşar. Özümdən fərqli və özünə oxşar dostların olmasının müsbət və mənfi cəhətlərini müqayisə edin. Bəs siz necə dostla sahib olmaq istərdiniz? Fikirlərinizi əsaslandırın.
184. Əgər sizə məktəbinizdə ciddi dəyişiklik etmək imkanını verilsə idi, bu dəyişiklər nələrdən ibarət olardı? Fikirlərinizi əsaslandırın.
185. Bəzi insanlar inanırlar ki, həyat haqqında öyrənməyin ən yaxşı yolu ailənin, yaxud da dostların məsləhətlərinə qulaq asmaqdır. Digər insanlar isə düşünürlər ki, həyatı öyrənməyin ən yaxşı yolu şəxsi təcrübədir. Həyatı öyrənməyin bu iki fərqli yolunu müqayisə edin. Siz hansına üstünlük verərdiniz? Fikirlərinizi əsaslandırın.
186. Bütün dünyada kino çox populyardır. Kinoların niyə belə populyar olduğunu izah edin və fikirlərinizi əsaslandırın.
187. Turizm ölkələr arasında qarşılıqlı anlaşma və ünsiyyətə necə kömək edir? Fikirlərinizi əsaslandırın.
188. Yaxşı övlad olmaq üçün hansı xüsusiyyətlərə malik olmaq lazımdır? Fikirlərinizi əsaslandırın.
189. “İdman orta məktəb həyatının ayrılmaz hissəsi olmalıdır” fikri ilə bağlı razı olduğunuz və razı olmadığınız məqamları yazın. Fikirlərinizi əsaslandırın.
190. Elektron və məktəb kitabxanalarının müsbət və mənfi tərəflərini müqayisə edin. Fikirlərinizi əsaslandırın.
191. İnsanlar nə üçün işləməlidirlər? Fikirlərinizi əsaslandırın.
192. Valideynlər övladlarının əvəzinə qərar verməlidirlər, yoxsa yox? Fikirlərinizi əsaslandırın.
193. Sizə görə, son 100 ilin ən vacib kəşfi hansıdır? Fikirlərinizi dəlillərlə əsaslandırın.
194. İnsanın xarakterinin formalaşmasına dostlar, yoxsa ailə daha çox təsir göstərir? Fikirlərinizi əsaslandırın.
195. Xarici, yoxsa daxili gözəlliyi üstün tutursunuz? Seçiminizi əsaslandırın.
196. “İnsanı geyiminə görə qarşılayır, ağılına görə yola salırlar” fikrini izah edin.
197. “Yaxşı dost yaman gündə tanınar” atalar sözünü necə başa düşürsünüz?
198. İşçilərin yaradıcılıq potensialı şirkətin inkişafında mühüm rol oynayır. İşçilərin yaradıcılıq qabiliyyətini artırmaq üçün şirkətlər nələr etməlidir?
199. Şəxsi avtomobillərin artması ilə yanaşı, yollarda tıxac problemləri də artır. Həm hökumət, həm də insanlar bu problemin qarşısını almaq üçün nələr edə bilərlər?
200. Bəzi inkişafda olan ölkələrdə kənd yerlərindən şəhər yerlərinə axın var. Sizcə, bu nəyə görə baş verir və bu hansı problemlərdən irəli gəlir?
201. Qabaqcıl təhsil müəssisələrindən məzun olmaq yaxşı iş girməyə zəmanət verir. Siz bu fikirlə razısınız, yoxsa yox? Cavabı əsaslandırın.

202. Müasir dövrdə bir çox ailədə valideynlərin hər ikisinin işləməsinə görə övladları ilə az vaxt keçirirlər. Bunun səbəbi nədir və bu hansı problemlərə gətirib çıxara bilər?
203. Həyatınızdakı ən cəsur an
204. Xarakterinizdə nəyi dəyişmək istərdiniz?
205. Biz uğurlu davranışlarımızdan, yoxsa etdiyimiz səhvlərdən daha çox nəticə çıxarıb öyrənirik. Seçdiyiniz fikri əsaslandırın.
206. Orta məktəbdə şagirdlərə mobil telefondan istifadə etməyə icazə verilməlidir, yoxsa yox. Seçdiyiniz fikri əsaslandırın.
207. Uşağın xarakteri valideynlərindən gördükləri davranışlar əsasında formalaşır. Siz bununla razısınız mı? Hansı amillər uşağın xarakterinə təsir edir?
208. Sağlam olmağın ən yaxşı yolu idman etməkdir. Siz bu fikirlə razısınız, yoxsa başqa təklifləriniz də var?
209. Sağlamlıq üçün piyada gəzmək olduqca faydalıdır, ancaq çox az insan piyada gəzir. Bu

- problemin səbəbi nədir və siz bu problemlərin aradan qalxması üçün nələri təklif edərsiniz?
210. Mediada göstərilən zorakılıq halları sanki insanları da zorakılıq etməyə təşviq edir. Bu mövzuda nə düşünürsünüz?
211. Bir çox cəmiyyətdə evsiz insanlar (yaxud da kasıbçılıq) problemi var. Siz bu problemin qarşısını almaq üçün nələr təklif edərdiniz?
212. Bəzi insanlar düşünürlər ki, ali məktəblər şəhərlərin mərkəzlərindən uzaq yerlərdə – şəhərtrafi ərazilərdə olmalıdır. Siz bu fikir haqqında nə düşünürsünüz?
213. Bəzi insanlar düşünürlər ki, pul xoşbəxt olmaq üçün vasitə deyil. Sizcə, xoşbəxt olmaq üçün nə etmək və nələrə sahib olmaq lazımdır?
214. Xəbərler insanların həyatında mühüm rol oynayır. Ancaq xəbərlərin bir çoxu mənfi hadisələrdən ibarətdir. Siz bunun haqqında nə düşünürsünüz?

İNŞA (ESSE) NÜMUNƏLƏRİ VƏ ONLARIN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Nümunə 1

Yeni işlədiyi Azərbaycan

DİM – 2018. Bakalavriat səviyyəsinə qəbul imtahanı
Jurnalistika üzrə qabiliyyət imtahanı

İNŞA (ESSE)

Fərdiyyət məqalələrdən birini seçin, adını müəyyən əşyada göstərin və inqis qazın.

Səhifənin adı: *Mətbuat azadlığı necə bəsa düşür?*

Hər birimiz mətbuatın nə olduğunu bilmirik. Mətbuat hər bir ölkənin özünü ifadə etmə formasıdır. Mətbuat xalqın sözüdür.

Ən böyük Azərbaycan müstəqil ölkənin işğalçılıq siyasətinin nəticəsi olmuşdur. Ələmizin sərəttarı tələm edilmiş, şahid rüfətə məruz qalmışdır. Ziyalılarımız, mütəfəkkirlərimiz bunu aydın başa düşürdülər ki, xalqımız öyatmaq vaxtıdır. Züriyyət cəsarət xalqının nəzakətli bəqə qalmaq olmaz. Onlar bildirdilər ki, xalqın pırasan qələbəsinə gedən yeganə yol məarifdən, bilikdən keçir. Azərbaycan da mətbuata yəqin m böyük addımlardan biri. İkinci qəzetidir. Qəzet 1875-ci ildə başlayıb. Bu qəzet xalqımızın məariflənməsi yolunda m böyük addımlardan biri oldu. Əminəm ki, "İkinci" cəsarət yaramadı. Buna baxmayaraq, ziyalılarımız icrəndə dən m əzəli yaman haqqını bəndələr bildirdilər. Onlar susmaq istəmiz, millətin qəzəni aşmaqda cəsarətdilər. Lakin azadlığın qarşısında duran nə məntə xalqın savadlılığı, sənəti isə bəndə bilməzdi idi.

Mətbuat tariximizdə m yaddaşları hadisələrdən biri də, Molla Nəsrəddin jurnalının nəzərləşməsi idi. Jurnal 1906-cı ildə fəaliyyətə başlayıb. Bu jurnal strafında

xalqımızın ziyalılar, sənətin və mərifətinin dəyişməsi üçün bəndə bilməzdi. Bu ziyalıda bəndə bilməzdi. Əminəm ki, Molla Nəsrəddin jurnalının nəzərləşməsi idi. Jurnal 1906-cı ildə fəaliyyətə başlayıb. Bu jurnal strafında

xalqımızın ziyalılar, sənətin və mərifətinin dəyişməsi üçün bəndə bilməzdi. Bu ziyalıda bəndə bilməzdi. Əminəm ki, Molla Nəsrəddin jurnalının nəzərləşməsi idi. Jurnal 1906-cı ildə fəaliyyətə başlayıb. Bu jurnal strafında

Mətbuat azadlığı necə bəsa düşür?

Hər birimiz mətbuatın nə olduğunu bilmirik. Mətbuat hər bir ölkənin özünü ifadə etmə formasıdır. Mətbuat xalqın sözüdür.

Ən böyük Azərbaycan müstəqil ölkənin işğalçılıq siyasətinin nəticəsi olmuşdur. Ələmizin sərəttarı tələm edilmiş, şahid rüfətə məruz qalmışdır. Ziyalılarımız, mütəfəkkirlərimiz bunu aydın başa düşürdülər ki, xalqımız öyatmaq vaxtıdır. Züriyyət cəsarət xalqının nəzakətli bəqə qalmaq olmaz. Onlar bildirdilər ki, xalqın pırasan qələbəsinə gedən yeganə yol məarifdən, bilikdən keçir. Azərbaycan da mətbuata yəqin m böyük addımlardan biri. İkinci qəzetidir. Qəzet 1875-ci ildə başlayıb. Bu qəzet xalqımızın məariflənməsi yolunda m böyük addımlardan biri oldu. Əminəm ki, "İkinci" cəsarət yaramadı. Buna baxmayaraq, ziyalılarımız icrəndə dən m əzəli yaman haqqını bəndələr bildirdilər. Onlar susmaq istəmiz, millətin qəzəni aşmaqda cəsarətdilər. Lakin azadlığın qarşısında duran nə məntə xalqın savadlılığı, sənəti isə bəndə bilməzdi idi.

Mətbuat tariximizdə m yaddaşları hadisələrdən biri də, Molla Nəsrəddin jurnalının nəzərləşməsi idi. Jurnal 1906-cı ildə fəaliyyətə başlayıb. Bu jurnal strafında

İnşanın qiymətləndirilməsi

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “A” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəblərə görə “1” balla qiymətləndirilib:

- ✓ İnşanın həcmi 1 səhifədən çox, 2 səhifədən azdır;
- ✓ Tərkib hissələri əhatə olunmaqla inşa tamamlanıb.

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “B” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəbə görə “2” balla qiymətləndirilib:

- ✓ İnşa mövzuya uyğun yazılıb və ifadə olunan fikirlər ardıcılıqla verilib, mövzu ilə bağlı sərbəst mühakimə yürüdüüb.

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “C” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəbə görə “1” balla qiymətləndirilib:

- ✓ Fikrini əsaslandırmaq üçün (mövzu ilə bağlı) istifadə olunan sitat (nümunə, fakt, bədii parça atalar sözü və s.) sayı 1 ədəddir.

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “D” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəbə görə “1” balla qiymətləndirilib:

- ✓ Söz ehtiyatı qənaətbəxşdir, nitq və üslub quru və sxematikdir, obrazlılıq zəifdir.

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “E” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəbə görə “1” balla qiymətləndirilib:

- ✓ Yol verilmiş səhvlərin (orfoqrafik, leksik, qramatik, durğu işarəsi, faktoloji) sayı 6-dan çox, 10-dan azdır (8 səhv).

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarlarının tələblərinə uyğun olaraq yekun 6 balla qiymətləndirilib.

Varı ölmə dili: Azərbaycan

DİM – 2018. Bakalavnat səviyyəsinə qəbul imtahanı
Jurnalistika üzrə qabiliyyət imtahanı

ISSAUSSE

1. Əlifba müvafiqindəki formi yazılıb, əlavə müxtəlif əyriyə qismətli və insanı parç.

2. Əlifba müvafiqindəki formi yazılıb, əlavə müxtəlif əyriyə qismətli və insanı parç.

3. Əlifba müvafiqindəki formi yazılıb, əlavə müxtəlif əyriyə qismətli və insanı parç.

Nümunə 3

Barcodes and QR code

İnsan da təbiətlərini özünə uyğunlaşdırmaq üçün müxtəlif problemlərlə qarşılaşır. Bu problemlərin birisi də özünə uyğunlaşdırmaq üçün müxtəlif problemlərlə qarşılaşır. Bu problemlərin birisi də özünə uyğunlaşdırmaq üçün müxtəlif problemlərlə qarşılaşır.

İnsan da təbiətlərini özünə uyğunlaşdırmaq üçün müxtəlif problemlərlə qarşılaşır. Bu problemlərin birisi də özünə uyğunlaşdırmaq üçün müxtəlif problemlərlə qarşılaşır.

İnşanın qiymətləndirilməsi

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “A” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəblərə görə “1” balla qiymətləndirilib:

- ✓ İnşanın həcmi 1 səhifədən çox, 2 səhifədən azdır;
- ✓ Tərkib hissələrinin (giriş, əsas hissə və nəticə) hər biri ayrı-ayrı abzaslarla fərqləndirilməklə əhatə olunmayıb.

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “B” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəbə görə “1” balla qiymətləndirilib:

- ✓ İnşa mövzuya uyğun qənaətbəxş səviyyədə əhatə olunmayıb, cüzi kənarçıxma var, mövzu ilə bağlı olmayan fikirlərə yer verilib;
- ✓ fikirlər ardıcıl ifadə olunmayıb.

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “C” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəbə görə “0” balla qiymətləndirilib:

- ✓ Fikrini əsaslandırmaq üçün sitat, nümunə, fakt, tarixi hadisə, bədii parçalar, həyat hadisələri və ya başqa mənbələrdən istifadə edilməyib və ya istifadə olunan sitat, nümunə, fakt, tarixi hadisə, bədii parçalar mövzuya uyğun deyil.

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “D” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəbə görə “1” balla qiymətləndirilib:

- ✓ Söz ehtiyatı qənaətbəxşdir, nitq və üslub quru və sxematikdir, obrazlılıq zəifdir.

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarının “E” komponenti üzrə aşağıda göstərilən səbəbə görə “0” balla qiymətləndirilib:

- ✓ Yol verilmiş səhvlərin (orfoqrafik, leksik, qramatik, durğu işarəsi, faktoloji) sayı 11-dən çoxdur (24 səhv).

İnşa (esse) qiymətləndirmə meyarlarının tələblərinə uyğun olaraq yekun 3 balla qiymətləndirilir.

Tərtib etdi:

Hüseynova Cəmilə Cəlal qızı,

Xırdalan şəhər 2 №-li tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi

НАПРАВЛЕНИЕ: ЖУРНАЛИСТИКА

ТРЕБОВАНИЯ К НАПИСАНИЮ СОЧИНЕНИЯ (ЭССЕ)

Уважаемые абитуриенты!

Для поступления в ВУЗ по специальности «Журналистика», абитуриенты, сдавшие тестовые экзамены по III группе специальностей и выполнившие условия конкурса, заполнив анкетный лист и прошедшие регистрацию, на этапе экзамена по выявлению особых способностей, будут писать сочинение (эссе), произвольно выбрав одну из предложенных тем. В соответствии с выбранным сектором, сочинение (эссе) должно быть написано на азербайджанском или русском языках.

Сочинение (эссе), написанное по выбранной теме, является самостоятельной, творческой письменной работой, в которой абитуриент обоснованно выражает свою собственную точку зрения. Абитуриентам будут предложены темы по общественно-политическим, экономическим и культурным отраслям жизни, по образованию, по выбору специальности, темы о нашей Республике, о выдающихся личностях, об окружающей среде, морально-нравственные и произвольные темы, создающие возможность продемонстрировать способность самостоятельно и аргументированно излагать свои мысли-рассуждения на глобальные темы, волнующие всё человечество.

При написании сочинения (эссе):

- почерк должен быть аккуратным, четким и разборчивым;
- мысли должны быть выражены четко и грамотно;
- тема должна быть раскрыта полностью;
- должна быть создана логическая связь между содержательными частями текста (вступление, основная часть и заключение), выделяя их абзацами, а мысли должны выражаться логически последовательно;
- абитуриенты должны показать своё знание социально-политических проблем;
- абитуриенты должны продемонстрировать умение анализировать социально-политические проблемы, обобщать и строить логические умозаключения;
- мысли должны быть ясными, логичными, связными, должны соблюдаться нормы

русского литературного языка, в том числе грамматика, орфография, пунктуация и стилистика. Для подтверждения своей точки зрения должны быть приведены 3 и более соответствующие цитаты, примера и факта (историческое событие, художественный отрывок, случай из жизни и т.д.).

При оценивании содержания сочинения (эссе), должны учитываться грамотность и выполнение следующих критериев:

- объем сочинения (эссе) – 2-4 страницы (минимум 2 страницы или 420 слов);
- глубина понимания темы, соответствие фактов и событий выбранной теме;
- абитуриент должен продемонстрировать оригинальный стиль в раскрытии темы, умение аргументированно излагать свою точку зрения, ясно выражать свои мысли;
- выводы должны быть логичными и обоснованными;
- язык письма должен быть оригинальным, богатым, образным и грамотным;
- должны соблюдаться нормы орфографии, грамматики, пунктуации и лексики русского литературного языка.

Соблюдая, приведенные выше критерии, эссе будет оцениваться отметками «зачтено» или «не зачтено».

«Не зачтено» ставится в случае, если тема не полностью или вообще не раскрыта, имеются некоторые отклонения от темы, между содержательными частями нет логической связи; если абитуриент дает какую-то информацию о себе, имеется 8 и более языковых и стилистических ошибок.

Использование в сочинении (эссе) каких-то сведений о себе (имя, фамилия, имя отца, имя бабушки, номер школы, имя педагога, место жительства и т.д.), различных служащих для опознавания знаков, запрещено. В таких случаях работа абитуриента оценивается в «ноль» баллов. Если сочинение (эссе) написано не на выбранную тему, охват текста меньше 1 страницы (190 слов), то эссе также оценивается в «ноль» баллов.

Примечание: Продолжительность экзамена
2 часа 30 минут.

Темы сочинений, предлагаемые абитуриентам

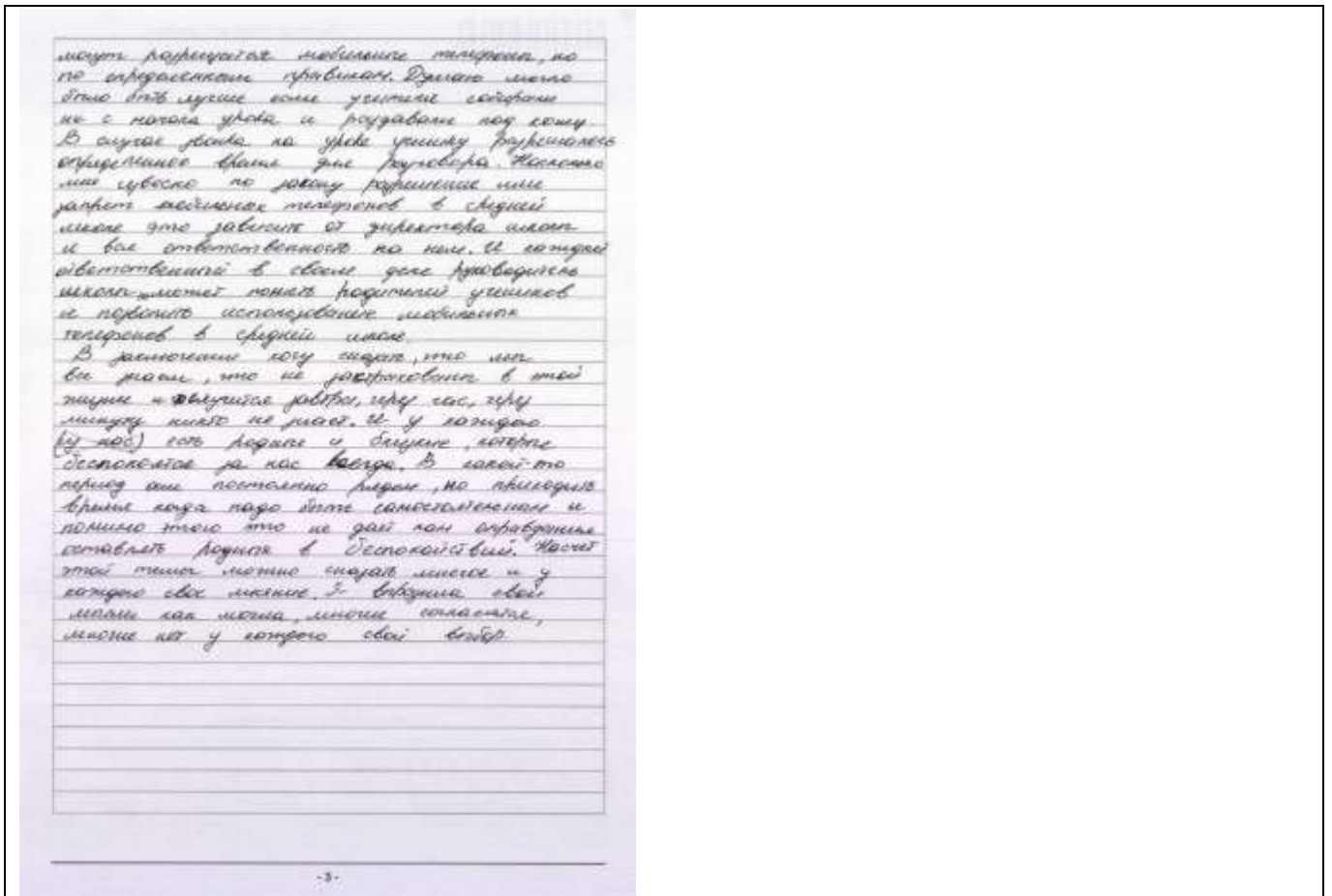
1. Наша независимость вечна
2. Государственные символы Азербайджана

3. Я гражданин Азербайджана
4. Азербайджан – моя Родина
5. Гейдар Алиев – наш общенациональный лидер
6. Азербайджанский язык – государственный язык нашей страны
7. «Каждый гражданин Азербайджана, каждый азербайджанец должен знать в совершенстве свой родной язык, язык своего государства» (Г.Алиев)
8. 1 августа – день Азербайджанского алфавита и Азербайджанского языка
9. Что дает тебе использование интернета?
10. Какая профессия лучше?
11. Мои размышления о будущем Азербайджана
12. Мой любимый предмет
13. Каким человеком я хотел бы стать?
14. Если бы я был врачом ...
15. Если бы я был депутатом ...
16. Письмо другу
17. Новруз – национальный праздник нашего народа
18. Природа Азербайджана
19. Каким должен быть настоящий друг?
20. Книга – наш друг и советчик
21. Моя личная библиотека
22. Образование – дорога, ведущая к успешному будущему
23. Моя любимая газета (журнал)
24. Музыка – наша духовная пища
25. Сила слова
26. Роль выбора профессии в жизни человека
27. Как можно добиться успеха в жизни?
28. Каким должен быть человек, полезный для общества?
29. Моё любимое художественное произведение
30. Мой любимый писатель (поэт)
31. Повседневные заботы современной молодёжи
32. Наши национальные герои
33. В чём я вижу счастье?
34. Наши национальные обычаи и традиции
35. Обязанности современной молодёжи
36. Наше прошлое, настоящее и будущее
37. Азербайджанская молодёжь – активный строитель нашего независимого государства
38. «Однажды поднятый флаг никогда не опустится!» (М.Э.Расулзаде)
39. Мубариз Ибрагимов – пример для молодёжи
40. Личности, оставившие след в истории
41. Моя любимая историческая личность
42. Какими бы я хотел видеть своих современников?
43. В чём я вижу значение служения Родине?
44. Перед памятником шехиду
45. 20 января – дата, вписанная кровью в память нашего народа
46. О чём я размышляю, посещая Аллею шехидов
47. Трагедия Ходжалы – преступление против человечества
48. Что я знаю о Карабахе?
49. Какими должны быть отношения между учителем и учениками?
50. В здоровом теле – здоровый дух
51. Нефть – наше богатство
52. Что бы я предложил для повышения роли молодёжи в обществе?
53. Наша национальная печать, берущая начало с газеты «Экинчи»
54. Как я вижу своё будущее?
55. Что такое свобода печати?
56. Славная страница нашей истории: Азербайджанская Демократическая Республика
57. Мой самый любимый телевизионный канал
58. Мой любимый журналист
59. Известные азербайджанские журналисты
60. Журналисты – шехиды
61. Интересующие меня сайты новостей
62. Последнее прочитанное мною произведение
63. Роль информации в нашей жизни
64. Какие черты характера я хочу в себе воспитать?
65. Какова роль книг в нашей жизни?
66. Наша Конституция
67. Мой любимый вид спорта
68. Мои размышления о чести и совести
69. Отношения между родителями и детьми
70. Роль знаний в жизни человека
71. Каким должен быть современный человек?
72. Каким должен быть настоящий гражданин?
73. Что значит быть милосердным?
74. Что значит быть свободным человеком?
75. Какую роль играет природа в нашей жизни?
76. Полезный человек – это ...
77. Если бы я был президентом ...
78. Какую газету, хотел бы создать я
79. Ваши самые любимые передачи на современных телевизионных каналах
80. Профессия журналиста и социальная ответственность
81. Почему журналистику называют «четвёртой властью»?
82. СМИ и общественное мнение
83. Проблема защиты чести и достоинства в современной журналистике
84. История моего города (деревни)
85. На какие темы я буду писать, если стану журналистом?
86. Если бы я создал молодежный телеканал ...
87. Книга, которую должен прочитать каждый
88. «Каждый человек несет ответственность перед всеми людьми за всех людей и за все.» (Ф.М. Достоевский)

89. Кто был бы героем моего очерка?
90. Моя общественная позиция
91. Вредные привычки
92. Что означает толерантность?
93. Проблемы современной школы
94. Молодежная политика и СМИ
95. Мораль современного общества
96. Пропаганда здорового образа жизни в СМИ
97. Глобальные проблемы человечества
98. Давайте уважать пожилых, чтобы нас уважали в будущем
99. Каким должен быть настоящий интеллигентный человек?
100. «Человек живет на земле не для того, чтобы стать богатым, а для того, чтобы стать счастливым.» (Ф.Стендаль)
101. Размышления о моих современниках
102. Что значит быть успешным человеком в жизни?
103. Главные качества журналиста
104. Роль журналистики в современном мире
105. Как я понимаю профессиональную этику журналиста?
106. Чем привлекает меня профессия журналиста?
107. Как воздействует журналистика на культуру?
108. Роль интернета в нашей современной жизни
109. Зачем люди смотрят телевизионные новости?
110. Полезные программы на радио и телевидении
111. Мои самые любимые темы в журналистике
112. Как я понимаю свободу печати.
113. Каким должен быть современный журналист?
114. Мой любимый герой
115. При жизни цените людей ... (Дж.Новруз)
116. Ты — дыханье мое, ты — мой хлеб и вода ... Азербайджан! (С.Вургун)
117. Мой любимый литературный герой
118. Мой трёхцветный флаг
119. Карабах — неотъемлемая часть Азербайджана.
120. Какой вклад я готов внести в развитие своей Родины?
121. Что бы я написал о нашей стране в письме моему сверстнику, живущему за границей
122. Азербайджан — Родина азербайджанцев всего мира
123. Роль нефти в развитии Азербайджана
124. Роль ненефтяного сектора в развитии Азербайджана
125. Мой любимый праздник
126. Мой любимый композитор
127. Каким бы мне хотелось видеть родной город (деревню) в будущем?
128. Баку — столица Азербайджана
129. Что бы я рассказал иностранному туристу о своей Родине?
130. Защита природы — наш долг
131. Природные богатства Азербайджана
132. Охрана окружающей среды — залог здоровья
133. Мать — священная ценность
134. Забота о пожилых и детях — наш моральный долг
135. В чем я вижу смысл жизни?
136. Почему человек должен подчиняться законам?
137. Что означает выражение «Честность — самая лучшая политика»?
138. Человек познается по поступкам
139. Путь к успеху проходит через труд
140. «Китаби Деде Коркуд» — историческая летопись нашей Родины
141. Роль лидеров в развитии общества
142. Наш народ — сторонник мира
143. Цветущий Азербайджан
144. Друга легко потерять, но трудно приобрести
145. Благородство — высокое человеческое качество
146. Какими качествами должен обладать настоящий человек?
147. Достопримечательности Азербайджана
148. Будем любить и беречь наш родной язык
149. Что я знаю о полководцах Азербайджана
150. Важность спорта в жизни человека
151. Туризм в нашей стране
152. Роль образования в развитии общества
153. Какая сфера журналистики привлекает меня больше?
154. Благотворительность — хорошая традиция
155. «Коль Родина сыном меня назовет, И на скалах ее быть травинкою рад.» (М.Араз)
156. «Счастлив тот, кто живет ради Родины и умирает за нее. Как счастлив искренний человек» (М.Мушвиг)
157. «Сила в науке: по-другому ни один человек не сможет превзойти другого.» (Н.Гянджеви)
158. «Родина — любовь всей моей жизни.» (А.Саххат)
159. «Ученые являются дальновидными, чего нельзя сказать о невеждах.» (Н.Гянджеви)
160. «Ученый чин — выше любых рангов.» (Н.Гянджеви)
161. Каким требованиям должен соответствовать хороший фильм? Обоснуйте свои мысли.
162. Современные технологии сделали нашу жизнь комфортней или со старыми техноло-

- гиями жизнь лучше была? Обоснуйте свои мысли.
163. С помощью интернета люди сблизилась друг с другом, а может, наоборот, отдалились? Обоснуйте свои мысли.
164. Образование является важным фактором в развитии страны. С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
165. Обучение детей иностранному языку необходимо начинать с дошкольного возраста. С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
166. Ежедневное использование компьютера может оказать на детей больше отрицательное влияние, чем положительное. С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
167. «Детям бесполезно смотреть телевизионные передачи». С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
168. «Личное общение лучше общения по телефону, в социальных сетях (facebook, twitter, WhatsApp и т.д.), по почте, электронной почте (e-mail) и других средств». С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
169. «С помощью современных технологий, ученики имеют возможность получить больше информации и познают намного быстрее.» С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
170. «Телевидение, газеты, журналы и другие средства массовой информации уделяют большее внимание жизни знаменитостей из сферы искусства, чем общественным деятелям и событиям». С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
171. «Родители - лучшие учителя». С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
172. «Чтение интереснее просмотра фильма». С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
173. Что вы послали бы на международную выставку, представляя свою страну? Почему? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
174. Какой обычай нашей страны вы хотели бы, чтобы был принят в других странах? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
175. Если бы вы изобрели что-нибудь новое, с чем было бы это связано и что бы вы изобрели? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
176. Если бы вы были руководителем предприятия, людей, обладающими какими качествами, вы хотели бы видеть своими работниками? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
177. Если бы вам представилась возможность вернуться в прошлое, какой исторический период вы бы выбрали? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
178. Люди познают мир разными методами: кто-то читая, кто-то слушая, а кто-то что-то делая. Какой путь познания с вашей точки зрения самый лучший? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
179. Какой подарок может быть самым лучшим для человека? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
180. Некоторые люди любят путешествовать с группой, а некоторые в одиночку. Какому виду отдаете предпочтение вы? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
181. Некоторые ученики любят получать образование в группе, а некоторые индивидуально. Какому виду отдаете предпочтение вы? Чтобы объяснить свой выбор предъявите конкретные факты и аргументы.
182. Люди слушают музыку в различное время и по разным причинам. Почему слушать музыку считается таким важным? Обоснуйте свое мнение фактами.
183. Выбирая друзей, некоторые отдают предпочтение похожим на себя, а другие – непохожим. Сравните положительные и отрицательные стороны наличия похожих и непохожих на себя друзей. А какого друга хотели бы иметь вы? Обоснуйте свои мысли.
184. Если бы у вас была возможность сделать серьезные изменения в вашей школе, в чём бы заключались эти изменения? Обоснуйте свои мысли.
185. Некоторые люди верят, что лучший путь познания жизни это советы друзей или семьи. Другие же люди думают, что лучший способ познания жизни – личный опыт. Сравните два различных способа познания

- жизни. Какой способ предпочитаете вы? Обоснуйте свои мысли.
186. Кино очень популярно во всём мире. Объясните причины такой популярности и обоснуйте свою мысль.
187. Как помогает туризм взаимопониманию и общению между странами? Обоснуйте свою мысль
188. Какими качествами нужно обладать, чтобы стать хорошим ребёнком. Обоснуйте свою мысль.
189. "Спорт должен быть неотъемлемой частью школьной жизни." С какими положениями этого утверждения Вы согласны, а с какими - нет? Обоснуйте свои мысли.
190. Сравните положительные и отрицательные стороны электронных и школьных библиотек. Обоснуйте свою мысль.
191. Для чего люди должны работать? Обоснуйте свои мысли.
192. Должны ли родители принимать решения за детей или нет? Обоснуйте свои мысли.
193. Как вы считаете, какое открытие за последние 100 лет является самым важным? Обоснуйте свои мысли фактами.
194. Друзья или родители имеют большее влияние в формировании характера человека? Обоснуйте свои мысли.
195. Вы предпочитаете внутреннюю красоту или внешнюю? Обоснуйте свой выбор.
196. Объясните мысль «По одежке встречают, по уму провожают.»
197. Как вы понимаете пословицу «Друг познаётся в беде»?
198. Творческий потенциал работников играет важную роль в развитии компании. Что должны предпринять компании, чтобы повысить творческую способность работников?
199. С увеличением числа собственных автомобилей, растёт и напряжённость на дорогах. Что должно предпринять правительство и люди, чтобы решить эту проблему?
200. В некоторых развивающихся странах растёт тенденция переселения из сёл в города. Как вы считаете, почему это происходит, какие проблемы способствуют этому?
201. Выпускникам престижных вузов гарантирована хорошая работа. Согласны ли Вы с этим мнением или нет? Обоснуйте свой ответ.
202. В настоящее время, во многих семьях, где работают оба родителя, мало времени отводится детям. С чем это связано и к каким проблемам это может привести?
203. Самый смелый поступок в вашей жизни.
204. Что бы вы хотели изменить в своём характере?
205. Мы учимся на своих ошибках или наши успехи нас чему-то учат. Обоснуйте своё мнение.
206. Использование мобильных телефонов в средней школе должно быть разрешено или запрещено. Обоснуйте своё мнение.
207. Формирование характера ребёнка связано с поведением родителей. Вы согласны с этим? Какие факторы воздействуют на характер ребёнка?
208. Занятия спортом - лучший путь к здоровью. Согласны ли Вы с этим мнением и есть ли у Вас другие предложения?
209. Прогулки очень полезны для здоровья, но люди мало гуляют. В чём причина этой проблемы и что вы можете предложить, чтобы предотвратить это.
210. Факты насилия, освещённые в средствах массовой информации, будто подталкивают людей на преступление. Что вы думаете об этом?
211. В обществе имеется проблема бездомных людей (или проблема нищеты). Что бы вы предложили, чтобы решить эту проблему?
212. Некоторые считают, что вузы должны находиться за городом. Что вы думаете об этом?
213. Некоторые считают, что деньги не являются средством, которое может сделать человека счастливым. Как вы считаете, что нужно иметь и что нужно предпринять, чтобы быть счастливым?
214. Информация в жизни людей играет важную роль, но большая часть информации связана с отрицательными событиями. Что вы думаете об этом?

Оценивание эссе

Соответственно компоненту «А» по шкале оценок, сочинение (эссе) оценивается в «2» балла по нижеследующим факторам:

- ✓ объем текста более 2-х страниц;
- ✓ части построения (вступление, основная часть и заключение) выделены абзацами.

Соответственно компоненту «В» по шкале оценок, сочинение (эссе) оценивается в «1» балл по нижеследующим факторам:

- ✓ охват текста удовлетворительный, но имеются некоторые отклонения, использованы мысли, не связанные с темой;
- ✓ не наблюдается последовательность в выражении мыслей.

Соответственно компоненту «С» по шкале оценок, сочинение (эссе) оценивается в «1» балл по нижеследующим факторам:

- ✓ для обоснования мысли соответственно теме удовлетворительно использованы примеры, факты, жизненные события и другие источники но их количество мало (1-2) или они слабо связаны с текстом.

Соответственно компоненту «D» по шкале оценок, сочинение (эссе) оценивается в «1» балл по нижеследующим факторам:

- ✓ словарный запас удовлетворительный, речь и стиль сухие и схематичные, слабая образность.

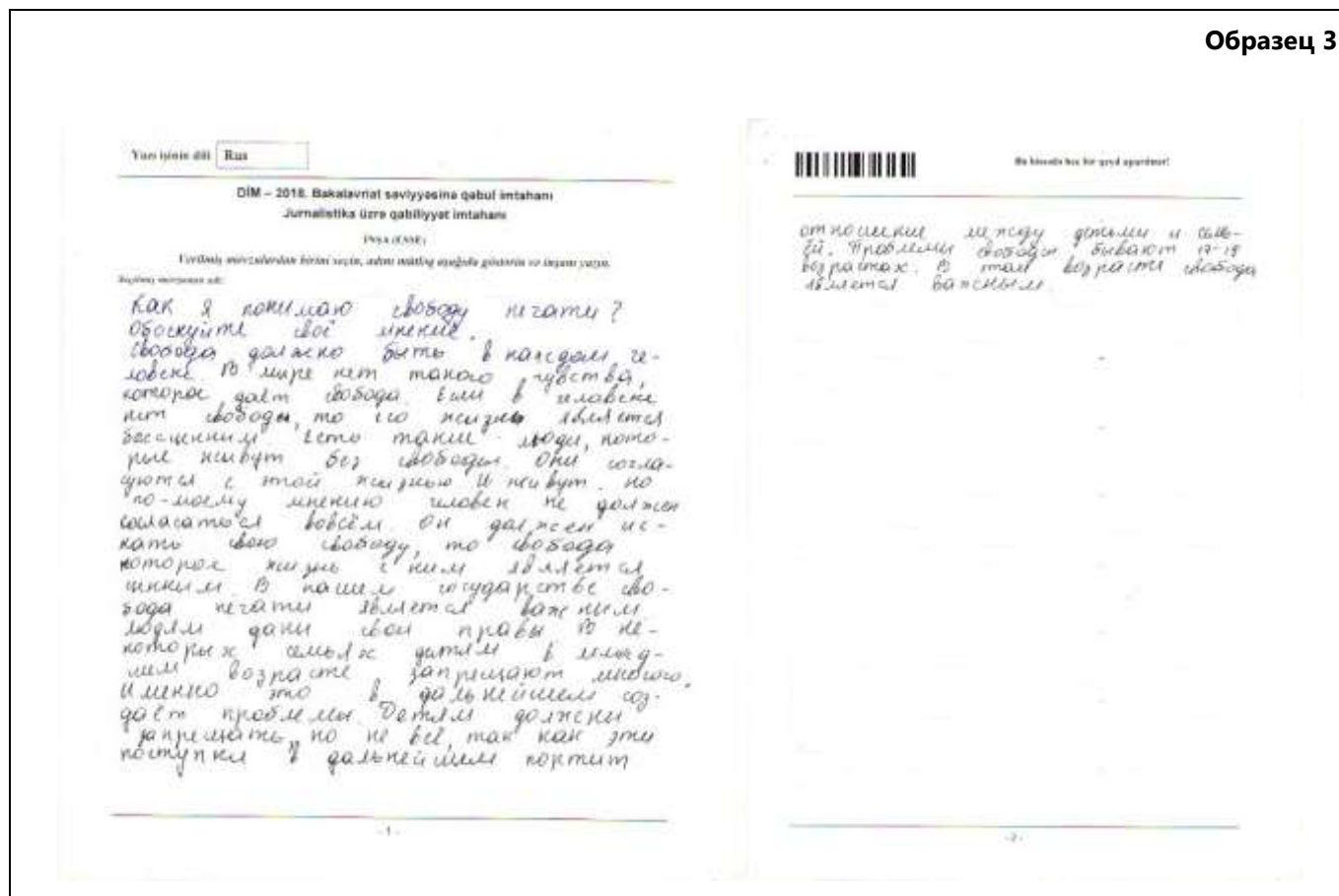
Согласно компоненту «Е» по шкале оценок, сочинение (эссе) оценивается в «1» балл по нижеследующим факторам:

- ✓ количество допущенных ошибок больше 9, но меньше 16 (14 ошибок): орфографические, лексические, грамматические, знаки препинания, фактические.

Примечание: Повторяющиеся ошибки, присущие одним и тем же правилам языка, считаются одной (1) ошибкой. Ошибки, связанные с различными пунктуационными правилами при постановке запятой, считаются различными.

Соответственно критериям оценивания по 10-ти бальной шкале, сочинение (эссе) оценивается в «б» баллов.

Образец 3

Оценивание эссе

Соответственно компоненту «А» по шкале оценок, сочинение (эссе) оценивается в «0» баллов по нижеследующим факторам:

- ✓ основная часть отсутствует: сочинение считается завершенным, если в тексте есть хотя бы основная часть.

Примечание: Если компонент «А» оценивается в «0» баллов, соответственно варианты В, С, D, Е не оцениваются и в итоге ставится 0 баллов.

Соответственно критериям оценивания по 10-ти бальной шкале, сочинение (эссе) оценивается в «0» баллов.

Составитель:

Рахманова Сараханым Мирза гызы
доцент Бакинского Славянского Университета